

ותן חלקנו בתורתך

מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

נקודות למחשבה
והתעמקות בענייני
פרשת נח
תשפ"א

www.rachlin.org.il

**להצטרפות לרשימת תפוצה הוסיפו את המס'
02-6520002 לאנשי הקשר ושלחו 1.**

הערה: מאמר זה הינו תמלול של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א.
לא הוכנסו שינויים על מנת לשמר את הסגנון המקורי.

פרשת נח תשפ"א

ערב טוב! חיים טובים! מה שלומכם?

אנחנו כאן ב"ותן חלקנו בתורתך" – נקודות למחשבה והתעמקות בפרשת השבוע, פרשת נח שנת תשפ"א – פרשה רצינית.

כתוב שה' יתברך "היה בורא עולמות ומחריבן" – לא אחד ולא שניים. למה היה בורא עולמות ומחריבן? כי העולמות 'לא עמדו בציפיות', כמו שאומרים. היו שמה נשמות של רשעים, והיה צריך בסוף להחריב את העולם.

גם העולם הזה שברא ה' יתברך כמעט נחרב, היה צריך להביא מבול ונשארו רק נח ובני משפחתו שהיו בתיבה, וכל מה שהכניס לתיבה. וה' יתברך הבטיח שלא יביא מבול נוסף ולא יחריב את העולם.

ה' יתברך ברא את העולם מעורבב טוב ורע, והמטרה: לבחור בין טוב לרע – בחירה חופשית. יש אנשים שאומרים: 'יש בחירה חופשית', 'אין בחירה חופשית' – בוודאי שיש בחירה חופשית! תמיד יש בחירה חופשית. הנה נח, "איש צדיק תמים היה בדורותיו את האילוקים התהלך נח" – איש אחד צדיק תמים בדורותיו. כל הדור היו מקולקלים, והוא לא היה מקולקל. הוא היה איש שומר – שומר הקדושה.

רבקה אמנו לא למדה ממעשיהם הרעים של משפחתה. משה רבינו גדל בבית פרעה. ככה יש הרבה דוגמאות שאנחנו רואים שיש בחירה חופשית. מי שרוצה להיות רשע – הוא רשע, מי שרוצה להיות צדיק – הוא צדיק.

בוודאי שבחברה שכולה רשעים, כולם רשעים, לא קל להיות צדיק, לא קל להיות צדיק בכלל. אבל חכמים, יש דרשו אותו לשבח ויש דרשו אותו לגנאי – אמרו שאם הוא היה בדורו של אברהם אבינו, לא היה נחשב לכלום. ובכל זאת ה' יתברך מעיד עליו: "איש צדיק תמים".

וגם דרשו אותו לגנאי מפני שהוא לא התפלל על רשעי דורו. אני חושב שזה מובן, הרי "את האילוקים התהלך נח" – "אילוקים" זה מידת הדין. לא את "הויה" – שם י' ה' ו' ה' התהלך נח, אלא "את האילוקים התהלך נח"! יש צדיק שהוא רחמן ומחפש רחמים, איש חסד, כמו אברהם אבינו, שהתפלל אפילו על סדום ועמורה. ויש צדיק שהוא יותר בחינת גבורות, בחינת דינים.

נח הוא בחינת יסוד – קו אמצעי, ובכל זאת "את האילוקים התהלך נח". ובדור שכולו דור של רשעים מאוד קשה להיות צדיק, ומאוד קשה להיות צדיק שיתפלל על הרשעים שיחזרו בתשובה – זו דרגה מאוד גבוהה. ירמיהו הנביא היה מקלל את בני דורו הרעים – הרעים שרדפו אותו וכן הלאה, בגלל שזה היה קשה מאוד. נסיון מאוד קשה! אז לא כל אחד אברהם אבינו, וברור שזה לא פשוט הדבר הזה.

אז נח לא למד ממעשיהם הרעים, זכה לגילוי של ה' יתברך – ה' יתברך אמר לו לבנות את התיבה, וזה נמשך מאה ועשרים שנה. למה? כדי שאנשי דורו ישאלו מה הזקן הזה עושה, מה הוא בונה? ואז הוא היה אומר להם: "עתיד הקדוש ברוך הוא להביא מבול לעולם!"

איך הרשעים לא מפחדים? כתוב שאם בן אדם עושה עבירה ושונה בה – שונה בה זאת אומרת חוזר עליה – "נעשית לו כהיתר", הוא כבר חושב שזה מותר.

גזר הדין של דור המבול נגזר בסופו של דבר על החמס, על הגזל – אמרו חכמים שעניין של גזל זה עניין של 'חציפות', כי הגוזל, הוא לא בא בלילה וגונב, הוא בא באמצע היום ולוקח בכח – בגלל שהם לא דאגו אפילו אחד לשני, בדורו של אחאב היתה אחדות ביניהם, אז אפילו כשיצאו למלחמה וכולם עבדו עבודה זרה – מידת הדין לא פגעה בהם בגלל האחדות, שה' יתברך אוהב אחדות. ופה היה עניין של גזל. גזל זה לא אחדות, זה היפך מאחדות. הם היו מאוחדים לעשות הרע – כולם היו עושים רע. אז קודם כל נח היה איש גדול שלא נמשך אחרי הרע של בני דורו, וזכה לגילוי פנים!

כתוב שנח לא האמין באמת בתוך פנימיותו שה' יתברך ישלח את המבול. למה? מפני שקודם כל צדיק מקווה תמיד לרחמי שמיים, שה' ירחם. זה דבר מאוד מזעזע העניין של המבול – שישטוף את כל העולם, לא ישאיר בריה חיה – מאוד מזעזע!

יש טבע ויש מעל הטבע: בטבע – "עולם כמנהגו נוהג" והצדיק חי בין הרשעים, איך אומרים, והוא 'שורד' – נשאר תמים וצדיק, לא לומד ממעשיהם, אולי מנסה להשפיע עליהם, אולי לא, אולי הם לא רצו בכלל לקבל תוכחה – זה בטבע.

פתאום מתגלה אליו ה' יתברך – זה מעל הטבע, זה לא בטבע, זה לא רגיל. והוא אומר לו שהוא עתיד להביא מבול. מבול זה לא דבר רגיל. אמנם היה כבר מבול לפניו, בדור אנוש, שנשטף שלישי עולם, אבל לא היה מבול שנשטף כל העולם. אז אמרו חכמים שהדור של נח היה צריך ללמוד מהדור של אנוש, שבדור של אנוש היו גם כן קלקולים קשים, ועבודה זרה וכן הלאה. לכן ה' שטף שלישי עולם, אבל לא שטף את כל העולם. והם לא למדו.

אז עכשיו ה' יתברך מתגלה לנח ואומר לו שהוא יביא מבול, ונח לא מאמין. גם לקח מאה ועשרים שנה – 'נו, מתי יבוא המבול? היום? מחר? מתי זה בא? זה בינתיים לא בא, אולי משהו ישתנה? אולי פסק הדין הזה בשמיים ישתנה? אולי יקרה משהו?' – ככה חושבים. בסופו של דבר, ברגע האחרון התחילו גשמים – הוא חשב שזה גשמי ברכה, חשבו שזה גשמי ברכה. זה התחיל להיות יותר רציני ויותר רציני, כן? בהדרגתיות, עד שכבר ראו שזה מבול. ואז, כשכבר הוא הכניס אותם לתיבה, כשכבר כל התיבה היתה מלאה בכל מה שהיה עתיד לשרוד בתיבה – הרשעים כבר רצו שהוא יישאר איתם, שימות יחד איתם. מחזה מזעזע! מצב מזעזע.

אז הרשעים מורים לעצמם, מדמיינים לעצמם, שהם בסדר. כתוב שגם כשהם נכנסים לגיהנום, הם חושבים שהם נכנסים לשמה כדי להוציא משם ניצוצות. יש רשעים ויש רשעים: יש רשעים פשוטים – שיש להם תאוות, יש להם יצרים ומידות רעות, והם הולכים אחר יצרם. ויש רשעים יותר גדולים – עם 'מוחין', עם 'תיאוריות' מה שנקרא, עם פילוסופיות, עם השקפות – זה הרבה יותר חמור שיש כאלה שיודעים את בוראם ובכל זאת מורדים בו, ה' ישמור!

אז יש רשעים ויש רשעים. אבל זה דבר מזעזע – איך הם עושים את הרע ולא מפחדים שיקבלו עונש? לפעמים בגלל שבן אדם בחבורה של רשעים, אז הוא מרגיש בנוח. הוא חושב: 'כן, יש לנו כח, אנחנו שולטים, מי יגיד לנו מה לעשות?!'. והצדיק הזה היה במיעוט. רק הוא היה בדור – כל הדור בצד אחד, ונח בצד השני.

חכמים אומרים שנח התגלגל במשה רבינו: זה היה בתיבה וזה היה בתיבה – זה היה בתיבה במבול, וזה היה בתיבה ביאור. ומשה רבינו מסר את נפשו, את העולם הזה ואת העולם הבא כדי להציל את דורו, כדי להציל את עם ישראל. אז זה התיקון של נח שלא התפלל על רשעי דורו.

ואנחנו ראינו מקרים כמו אצל רבי שמעון בר יוחאי ש"נתן בו עיניו" והפך אותו לגל של עצמות – הרשע שהלשין עליו לשלטונות, רבי שמעון הפך אותו לגל של עצמות. ועם עוד תנאים קדושים הסיפור הזה חוזר על עצמו: היה איזה מישהו שאמר משהו, איזו כפירה או משהו – "נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות". ולא שואלים למה הוא לא התפלל על הרשע שיחזור בתשובה. כתוב: "עָנוֹשׁ לְצַדִּיק לֹא טוֹב" – שלא טוב לצדיק שהרשעים יענשו בגללו. מצד שני, "וּבְאֵבֶד רְשָׁעִים רִינָה". אז יש פסוקים לכאן ופסוקים לשם.

ו"כל שחבירו נענש על ידו – אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא". מצד שני, יש גם ארבע מיתות בית דין, והמלך, כשיש מלך בישראל לפי ההלכה, אז יש לו סמכות גם לדון אנשים שמורדים במלכות, אנשים שעושים דברים לא בסדר – יש לו סמכות לדון אותם בדיני מלך – בסוף!

אז יש קו ימין, אבל יש גם קו שמאל, וגם קו אמצעי – חסד, דין ורחמים. ה' יתברך לא מנהיג את העולם בלי דינים, כי הוא לא ברא את העולם סתם – 'בוא נביא פה בריות, כל אחד יעשה מה שהוא רוצה, וזהו, מה זה משנה? שיהנו'. לא! אבא שבשמיים רוצה שכולנו נהיה צדיקים – כל עם ישראל, ואם אפשר גם כל האנושות, שכולם יהיו צדיקים, בוודאי.

ולכן יש את מידת הדין ששמה גבול, שנותנת הלכות – מה מותר, מה אסור, מה השכר, מה עונש. יש בחירה חופשית. העולם הזה זמני, העולם הבא נצחי – "התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין". אז כאן בעולם הזה יש 'מה מותר ומה אסור', וכשלא עושים מה שצריך, אז מקבלים עונש – גם בפרט, ולא עלינו גם בכלל. ככה זה בנוי, כי ה' יתברך רוצה תיקון, רוצה ששנתווה אליו, שנהיה צדיקים, לא שנהיה רשעים.

ולכן אלה שאומרים שהכל זה רק אהבה – הם מתעלמים מהמציאות. בשורש של הכל – ה' יתברך ברא את העולמות כי רצה להיטיב לנבראים. אבל כדי להיטיב לנבראים צריך שהנבראים יהיו מתוקנים, בהשתוות הצורה לבורא יתברך – 'מה הוא חנון אף אתה חנון, מה הוא רחום אף אתה רחום'. בן אדם צריך להשתדל לחקות את מידותיו, מידות הנהגתו יתברך, ואז הוא צדיק.

אז אם כן, הנסיון הזה של נח, נסיון בכלל לא פשוט – לעמוד לבד מול כל הדור של הרשעים, וגם לקבל גילוי פנים, וגם לקבל שליחות – השליחות לעשות את התיבה ולארגן את ההצלה. ואחר כך, אחרי המבול – כל הסבל שעברו בתיבה, כל הזמן שהיו בתיבה, אחר כך לצאת מהתיבה ולהתחיל את הכל מההתחלה, כל העולם הזה מההתחלה. זה לא דבר פשוט. נסיונות מאוד קשים!

כשאנחנו מסתכלים על זה, אנחנו אומרים: איך הצדיקים האלה עמדו בנסיונות האלה? אבל אנחנו יודעים שה' יתברך נותן כח, ה' יתברך נותן כח לפי הנסיון של כל נשמה ונשמה. לא מעמידים בן אדם בנסיון שהוא לא יכול לעמוד בו. אז גם נח, שעבר מה שעבר, חי כל כך הרבה שנים, וראה ושמע – אז ה' נתן לו כח לעמוד בכל זה.

רבי מאיר, היו מצערים אותו – רבי מאיר בעל הנס, כמה רשעים שם בשכונה שלו. והוא התפלל שהם ימותו. אמרה לו ברוריה אשתו: 'למה אתה מתפלל שהם ימותו? תתפלל שהם יחזרו בתשובה!', הוא התפלל שיחזרו בתשובה – וחזרו בתשובה. זה בא כביכול ללמד חוב על נח. מה היתה השקפתו של נח? אינני יודע. למה הוא לא התפלל על אנשי דורו? – אולי

הוא חשב שהתפילה לא תועיל, כי יש בחירה חופשית. הוא יכול להתפלל, אבל אם הם רוצים להיות רשעים, מי יעצור בעדם? והנה התפילה של רבי מאיר כן הועילה.

מתי זה כן מועיל? מתי זה לא מועיל? זה תלוי בזכויות – בזכויות של הצדיק שמתפלל, ובזכויות של הרשעים. אולי לרשעים האלה בשכונה של רבי מאיר, אולי היתה להם זכות אבות, לדוגמה. אולי הרשעים – קרוב לוודאי שהרשעים בדור של נח – לא היתה להם זכות אבות. אולי הרשעים של רבי מאיר שמה, היו להם כמה מעשים טובים, כי "אפילו ריקים שבך", הפושעים שבך, "מלאים מצוות כרימון" – הם היו יהודים. ואלה של נח לא, הם היו מאומות העולם. אז היה פה הבדל אולי מהותי.

בכל אופן, אנחנו צריכים להתפלל על הדור יום ולילה, הדור שלנו – שגם לא חסרות בו בעיות ודברים שצריך לתקן. בלי נדר, צריך להתפלל יום ולילה שכולנו נחזור בתשובה, ולא על ידי ייסורים. אם יש רשעים – שהרשעים יעשו תשובה, ושלא יזיקו, שלא יוכלו להזיק. כי הבעיה עם הרשעים זה שהם מזיקים – הם מזיקים לקדושה, מזיקים לאנשים הטובים והתמימים. אז להתפלל בכל מקרה שהם לא יוכלו להזיק. וגם אם אפשר ואם זה רצונו יתברך, שיחזרו בתשובה. כי כתוב שהוא יתברך "חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נידח" – זאת אומרת שכל הניצוצות של הקדושה, יהיה להם בסוף תיקון.

אז יכול מאוד להיות שבדור ההוא אולי היו כאלה שהיו צריכים לקבל תיקון, והוא לא התפלל עליהם, בדור של נח, לכן הוא נדרש לגנאי. אנחנו לא יודעים מי צריך לקבל תיקון, מי לא צריך לקבל תיקון – אפשר להתפלל כמו שעשה אברהם אבינו, והתוצאות בידי שמיים! בסופו של דבר גם סדום ועמורה נחרבו, אבל אברהם אבינו עשה את העבודה שלו. וגם משה רבינו שהתפלל, התפלל ומסר את נפשו – אז יש כאלה שזכו ותיקנו את עצמם, ויש כאלה שהעיזו פנים ולא תיקנו את עצמם.

על פי התורה יש גילגולים. אז גם בן אדם שמת רשע, אחרי שמענישים אותו למעלה בכל מיני עונשים, יכול להיות שיבוא בגילגול. ואז יש לו עוד הזדמנות לתקן, עוד כמה הזדמנויות לתקן, עד שיתקן. ואם הוא לא רוצה בסוף לתקן, ונתנו לו ונתנו לו, אז בסופו של דבר זה נגמר – נכחד.

ה' יעזור שכולנו נעשה תשובה. הזמנים לא קלים – עושים הרבה השתדלויות בטבע בשביל לשפר את המצב, צריכים לעשות השתדלות לעשות תשובה שלימה. תשובה שלימה, כולנו צריכים לעשות תשובה שלימה – לשם שמיים. תשובה שלימה: תשובה לשמה, תשובת כל העולמות כולם, תשובה – תשוב ה"א, כדי להחזיר את שכינתו לציון.

וצריך להרבות באמירת תהלים – דבר מאוד חשוב. התהלים יש להם כח להמתיק את הדינים בשמיים.

יהי רצון שכולנו נהיה צדיקים ונעשה נחת רוח לאבא שבשמיים!

לחיים, לחיים, לחיים!

כל טוב סלה.

שבת שלום ומבורכת לכל בית ישראל.